

DET KONGELIGE AKADEMI FOR DE SKØNNE KUNSTER
AKADEMIRAADET

Akademiraadets opgave er at fremme kunsten og rådgive staten i kunstneriske spørgsmål

Folketinget
Kulturudvalget
KUU@ft.dk

Charlottenborg den 18. april 2017
(25.02.02a lov om bygningsfredning)

Udtalelse om lovforslag nr. L 148 – ændring af lov om bygningsfredning mv.

Akademiraadet fraråder en ændring af lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer, som foreslået i lovforslag L 148.

Dansk Folkeparti ønsker at nedrive Vikingeskibsmuseet i Roskilde og har fremsat lovforslag L 148 med følgende formulering:

”... Såfremt en fredet bygning fungerer som et statsligt eller statsanerkendt museum og er bygget efter første verdenskrig, kan kulturministeren meddele tilladelse til nedrivning, hvis ministeren vurderer, at helt særlige hensyn til museets kulturarvmæssige samlinger skal vægtes højere end hensynet til den kulturarv, som den fredede bygning udgør. Inden tilladelse til nedrivning kan meddeles, skal indstilling til nedrivning i offentlig høring i mindst 4 uger.”

Bygningsfredningslovens § 1 præciserer lovens formål sådan her:

§ 1. *Loven har til formål at værne landets ældre bygninger af arkitektonisk, kulturhistorisk eller miljømæssig værdi, herunder bygninger, der belyser bolig-, arbejds-, og produktionsvilkår og andre væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling.*

Det stillede lovforslag går stik imod dette formål ved at udpege ”statslige eller statsanerkendte museer” som en særlig bygningsgruppe, der fremover skal kunne affredes og nedrives, hvis museet ikke kan beskytte sine samlinger forsvarligt. Formålet med at frede en bygning er netop, at den – uanset om den kan varetage sin oprindelige funktion eller ej – bevares og beskyttes mod eftertidens forskellige påfund/indfald.

Det er en evig sandhed, at bygninger ændrer og altid har ændret funktion og anvendelse efter skiftende tiders behov. En fredning betyder derfor ikke, at en bygning ikke kan ændre funktion. Loven er til for at regulere, at en ejer af en fredet ejendom – også hvis det er staten, der ejer – ikke kan bygge om og forandre uden omtanke for de bærende fredningsværdier.

Bygningsfredningslovens § 1 stk. 2 omhandler derfor netop dette forhold:

Stk. 2. *Ved lovens administration skal der lægges vægt på, at de bygninger, der værnes, får en hensigtsmæssig funktion, der under hensyntagen til bygningernes særlige karakter tjener til deres opretholdelse på længere sigt.*

Det er efter Akademiraadets mening ikke logisk at sammenkæde "statslige eller statsanerkendte museer" med en særlig bestemmelse om, at kulturministeren kan tillade affredning og nedrivning af en fredet bygning, hvis ikke museumsbygningen kan beskytte sine samlinger forsvarligt. En bygning kan være fredet med fast inventar, men ikke pga. sit løse inventar, som museumsgenstande må karakteriseres som. Er der et æstetisk samspil mellem en bygningsform og dens indhold, så er det naturligvis en smuk balance, det er godt at holde sig for øje.

Akademiraadet opfatter det derfor som en fordel, at ethvert statsligt eller statsanerkendt museum i dag frit kan flytte sin samling fra en fredet bygning uden at være tvunget til at affrede og nedrive efter sig.

En særlig pointe i lovforslaget er, at det går efter museer, der er "bygget efter første verdenskrig", og – som det fremgår af høringsbrevet – direkte mod Vikingskibsmuseet i Roskilde. Dog ønskes der med lovforslaget mulighed for at kunne affrede og nedrive andre museer, bygget i perioden. Akademiraadet opfatter denne tidsskillelinje som en tyndbenet præmis for at ændre lovgivningen. Alle fredede ejendommers største farer er naturkatastrofer, krige og tidernes skiftende smag. Bygningsfredningsloven kan alene sikre det fredede mod tidernes skiftende smag, og med lovens nuværende formuleringer er dette forhold sikret bedst muligt efter Akademiraadets opfattelse.

Man kan få det indtryk, at Dansk Folkeparti opfatter sammensætningen af Det Særlige Bygningssyn, der er statens højeste rådgiver i fredningssager, som en hindring for at kunne nedrive Vikingskibsmuseet og at det er på denne baggrund, der fremsættes følgende forslag:

"... Kulturministeren fastsætter nærmere regler om sammensætningen af Det Særlige Bygningssyn og fastsætter under hensyntagen til forskellige fagligheder, hvem der er indstillingsberettiget til Det Særlige Bygningssyn, herunder om suppleanter, samt om Det Særlige Bygningssyns virksomhed."

Der er i dag – og har altid været – en overvægt af arkitektfaglig kompetence til stede i Det Særlige Bygningssyn. Vel at mærke hovedsagligt arkitekter med særlige evner til at aflæse, forstå og vurdere historisk arkitektur. Alt andet ville være uansvarligt, når synet netop skal tage stilling til historisk arkitektur.

Akademiraadet kan ikke forestille sig, at en kulturminister vil sammensætte Det Særlige Bygningssyn med enkeltpersoner, der ikke har den fornødne ekspertviden til at vurdere bygningers bærende fredningsværdier og slet ikke, at en kulturminister vil kunne finde på at sammensætte et syn alene med det formål at kunne nedrive en enkelt, fredet bygning – uden hensyn til Det Særlige Bygningssyns øvrige opgaver.

Det Særlige Bygningssyn er netop den siddende kulturministers rådgiver og etableret for at give ministeren den faglige tryghed i afgørelser om fredninger.

Med venlig hilsen
Akademiraadet

Milena Bonifacini
formand